

PÉNZÜGYI SZERVEZETEK FELÜGYELETÉÉRT ÉS FOGYASZTÓVÉDELEMÉRT FELELŐS ALELNÖK

Dr. Herceg Ügyvédi Iroda
Dr. Herceg József ügyvéd
részére

Budapest
Damjanich utca 36. 3. em. 2.
1071

Ügyintéző: dr. Somogyi Szilvia
Telefon: 489-9408
E-mail: somogyisz@mnbb.hu
Iktatószám: 144967-5/2018

Budapest, 2018. november 23.

Kézbesítés: Ügyfélkapun keresztül

Tisztelt Ügyvéd Úr!

A **CINTAF HUNGARY Korlátolt Felelősségű Társaság** (székhely: 1068 Budapest, Benczúr utca 47. 3. em.) (**Kérelmező**) képviselőjében a Magyar Nemzeti Bank (**MNB**) részére megküldött állásfoglalás iránti kérelmével (**Kérelem**) kapcsolatban a következőkről tájékoztatom.

1. TÉNYÁLLÁS

A Kérelemben foglaltak alapján a Kérelmező olyan tevékenységet kíván végezni, amely alapján jogi személy ügyfelek (vállalkozások, cégek, szervezetek, egyéb intézmények) munkavállalói, valamint tagjai részére nyújtana temetkezéssel kapcsolatos szolgáltatásokat, valamint temetkezési szolgáltatáshoz kapcsolódóan kegyeleti tanácsadási, ügyintézési és szervezési feladatokat vállalna rendszeres díjfizetés ellenében. A megkötött szerződés kereskedelmi jellegű, ennek megfelelően a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (**Ptk.**) irányadó rendelkezései vonatkoznak. A Kérelmezővel szerződő felek ezen szolgáltatásnyújtás tekintetében kizárólag jogi személyek, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek lennének, a szolgáltatás kedvezményezettjei a szerződő félnek a szolgáltatási szerződésben megjelölt munkavállalói, tagjai (Kedvezményezettek), illetve ezen személyek hozzátartozói lennének.

A temetkezési szolgáltatásnyújtással kapcsolatos szerződés alapján az ügyfél határozott időre kötelezettséget vállal a szerződésben meghatározott díj megállapodás szerinti rendszerességgel történő kifizetésére, a Kérelmező pedig természetbeni segítségnyújtást, tanácsadást, szervezést, ügyintézést, valamint temetkezési szolgáltatást köteles nyújtani a Kedvezményezett elhalálása esetén. A szolgáltatás minden, a szolgáltatási szerződésben, vagy a szerződő fél által megjelölt személyre kiterjed nemtől és életkortól függetlenül, bármilyen jellegű megkülönböztetés nélkül, az elhalálozás okától függetlenül, előzetes egészségügyi vizsgálat nélkül.

A Kérelemben foglaltak alapján a szolgáltatás tartalmazza a Kedvezményezett hozzátartozóinak nyújtott teljes körű temetkezési szolgáltatást (az elhunyt elszállítását és hűtését, a temetkezési hivatali ügyintézést, az adminisztrációt, a búcsúztatás megszervezését, igény szerint a hamvasztást, a temetőbe szállítást, az urnás vagy koporsós temetést, beleértve mindezen szolgáltatásokhoz tartozó eszközök, berendezések, kellékek és kegyeleti tárgyak biztosítását.) A nyújtani kívánt temetkezéssel kapcsolatos szolgáltatások nem pénzbeli, hanem természetben nyújtandó szolgáltatások.

A Kérelemben ismertetett szolgáltatásokat a Kérelmező az ügyfél által már előzetesen megfizetett, vagy a jövőben megfizetendő, a szerződésben meghatározott díjakból kívánja teljesíteni. Az elhalálozást követően az ügyfél részére az adott Kedvezményezett tekintetében további költség felszámolására nem kerül sor. A szolgáltatásnyújtás során az ügyfél vagy Kedvezményezett részére pénzüsszeg kifizetésére, továbbá a fel nem használt összeg visszafizetésére nem kerül sor.

2. JOGKÉRDÉS

A Kérelmező azzal kapcsolatban kérte az MNB állásfoglalását, hogy

- (i) a Kérelemben ismertetett tevékenység – a Szolvencia II Irányelv¹ 10. cikk 1. pontjára, valamint a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvény (Bit.) 2. § (1) bekezdés f) és i) pontjára figyelemmel – a Bit. 41. § (1) bekezdés szerinti engedélyköteles tevékenységnek minősül-e?
- (ii) amennyiben a Kérelemben bemutatott szolgáltatás a halálesettől függetlenül is igénybe vehető, természetben nyújtott egyéb (pl.: jogi és pszichológiai tanácsadási) szolgáltatással egészül ki, úgy a szolgáltatás a Bit. 41. § (1) bekezdés szerinti engedélyköteles tevékenységnek minősül-e?
- (iii) amennyiben a Kérelemben ismertetett tevékenység során a Kedvezményezett külön megállapodás alapján a közeli hozzátartozóját is szeretné bevonnai a Kérelmező által nyújtott szolgáltatásba, úgy a természetes személy részére nyújtott haláleseti és kegyeleti szolgáltatás a Bit. 41. § (1) bekezdés szerinti engedélyköteles tevékenységnek minősül-e?

3. A KÉRELMEZŐ ÁLLÁSPONTJA

3.1. A Kérelmező (i) pontban feltett kérdéshez kifejtett álláspontja:

A Kérelemben megjelölt szolgáltatás nem minősül engedélyköteles biztosítási tevékenységnek az alábbi okokból:

- a Kérelmező kizárólag halál esetére vállalja a szolgáltatás nyújtását, amely során pénzbeli szolgáltatás nyújtására közvetlenül nem kerül sor. A temetkezési szolgáltatás keretein belül kizárólag természetbeni ellátásra kerül sor. Mivel a kizárólag halál esetére természetben nyújtott szolgáltatást a Bit. 2. § (1) bekezdés f) pontja kiveszi a törvény hatálya alól, ezért a tevékenység nem tartozhat a Bit. 41. § (1) bekezdés hatálya alá sem.
- a Kérelmező csak gazdálkodó szervezetekkel, gazdálkodó szervezetek csoportjaival, továbbá szakmához vagy szakmák csoportjához tartozó szervezetekkel köt az alkalmazottaik kedvezményezettként történő megjelölésével elhalálozás esetére szerződést. A Bit. 2. § (1) bekezdés i) pontja alapján a Bit. hatálya szintén nem terjed ki az ilyen személyek részére nyújtott haláleseti szolgáltatásokra. A Kérelmező közvetlenül természetes személlyel nem köt halál esetére vonatkozó szerződést.
- a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény 1. számú mellékletének 8.6. pont e) pontjának értelmezése szerint a kegyeleti szolgáltatás nem pénzben kapott juttatásnak minősül, és ebben a minőségben adómentes is. A Kérelmező álláspontja szerint a nem pénzben kapott juttatás definíciója megfeleltethető a Bit. 2. § (1) bekezdés f) pontja szerinti, halál esetére szóló természetbeni szolgáltatásnak.

A fentiek alapján a Kérelmező álláspontja szerint – figyelemmel a Bit. 2. § (1) bekezdés f) és i) pontjában meghatározott kivételekre – a Kérelemben ismertetett szolgáltatásnyújtás nem tartozik a Bit. hatálya alá, ezért a végezni kívánt tevékenység az MNB engedélye nélkül is végezhető.

¹ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/138/EK irányelve a biztosítási és viszontbiztosítási üzleti tevékenység megkezdéséről és gyakorlásáról

A Kérelmező előadta továbbá, hogy a Ptk. 6:447. § szerinti életbiztosítás fogalmától a tervezett szolgáltatásnyújtást elkülöníti az a tény, hogy a Kérelmező nem kíván pénzfizetési kötelezettséggel járó biztosítási összeget vagy életjáradékot a Kedvezményezett rendelkezésére bocsátani, mindössze annyit vállal, hogy a Kedvezményezettet illő és tisztességes eltemettetéséhez szükséges szolgáltatásokat nyújtja, kegyeleti szolgáltatást végeztet, vagy közvetve nyújt kegyeleti szolgáltatásokat.

3.2. A Kérelmező (ii) pontban feltett kérdéshez kifejtett álláspontja:

A Kérelmező kifejtette, hogy a Kérelemben megjelölt szolgáltatás nyújtására irányuló szerződés nem tartozik a Bit. hatálya alá, ezért a haláleseti szolgáltatástól eltérő más szolgáltatással történő kiegészítés – különösen amennyiben az pénzzolgáltatásra irányuló kötelezettségvállalással nem jár – továbbra sem tekinthető biztosítási tevékenységnek, valamint a megkötött szerződés nem tekinthető biztosítási szerződésnek sem. Biztosítási szerződésen alapuló kötelezettségvállalás hiányában ugyanis a rendszeres díjfizetés ellenében veszélyközösség nélküli, a Kedvezményezett akarata szerinti időpontban igényelt szolgáltatás mindössze a Ptk. szolgáltatási szerződésekkel kapcsolatos rendelkezéseinek hatálya alá tartozik. Amint azt a Kérelmező kifejtette, nem kíván tartalékot képezni a szolgáltatásnyújtás során, így ez a tény is elkülöníti a biztosítási szerződésen alapuló kötelezettségvállalástól.

3.3. A Kérelmező (iii) pontban feltett kérdéshez kifejtett álláspontja:

A Kérelmezőnek a Kérelemben kifejtett álláspontja szerint az ügyféllel kötött szolgáltatási szerződésnek a Kedvezményezett hozzátartozóival – külön megállapodás alapján – történő kibővítése után a hozzátartozóknak nyújtott kegyeleti szolgáltatás – a Bit. 2. § (1) bekezdés f) pontja szerinti mentesülésre figyelemmel – szintén nem engedélyköteles tevékenység, a szerződéskötés továbbra is az ügyféllel történik, és a szolgáltatás díját továbbra is az ügyfél fizeti meg.

4. JOGSZABÁLYI KÖRNYEZET

4.1. Irányelvi háttér

A Szolvenca II Irányelv 9. cikk 2. pontja alapján az életbiztosítások tekintetében a Szolvenca II Irányelv nem alkalmazandó a Szolvenca II Irányelv 2. cikkében említett vállalkozásokon kívüli szervezetek által végzett azon műveletekre, amelyek célja, hogy valamely vállalkozáshoz, vállalkozások csoportjához, szakmához vagy szakmák csoportjához tartozó alkalmazott vagy önálló vállalkozó személyeknek szolgáltatásokat nyújtsanak elhalálozás, túlélés vagy a tevékenységgel való felhagyás vagy annak korlátozása esetén, függetlenül attól, hogy az ilyen műveletekből származó kötelezettségvállalásokra a matematikai tartalékok mindenkor teljes fedezetet biztosítanak-e.

A Szolvenca II Irányelv 10. cikk 1. pontja értelmében az életbiztosítás tekintetében a Szolvenca II Irányelv nem alkalmazandó olyan szervezetekre, amelyek kizárólag elhalálozás esetére vállalják a szolgáltatások nyújtását, amennyiben az ilyen szolgáltatások összege nem haladja meg az egyszeri elhalálozás átlagos temetési költségeit, vagy amennyiben a szolgáltatásokat természetben nyújtják.

4.2. Vonatkozó hazai előírások

A Bit. 2. § (1) bekezdés f) pontja alapján a Bit. hatálya nem terjed ki azon szervezetek tevékenységére, amelyek kizárólag halál esetére vállalják szolgáltatás nyújtását, ha a szolgáltatás összege nem haladja meg az egy halálesetre jutó, helyben szokásos temetési költséget vagy a szolgáltatásokat természetben nyújtják

A Bit. 2. § (1) bekezdés i) pontjának megfelelően a Bit. hatálya nem terjed ki az olyan szervezetek által nyújtott szolgáltatásokra, amelyek célja, hogy szolgáltatásokat nyújtsanak - gazdálkodó szervezetek, gazdálkodó szervezetek csoportjához, továbbá szakmához vagy szakmák csoportjához tartozó - alkalmazottaknak vagy önálló vállalkozó személyeknek elhalálozás, túlélés vagy a tevékenységgel való

felhagyás vagy annak korlátozása esetén, függetlenül attól, hogy az ilyen tevékenységből származó kötelezettségvállalásokra a biztosítástechnikai tartalékok mindenkor teljes fedezetet biztosítanak-e.

A Bit. 4. § (1) bekezdés 11. pontja értelmében biztosítási tevékenységnek minősül a biztosítási szerződésen alapuló kötelezettségvállalás, amely során a tevékenységet végző megszervezi az azonos vagy hasonló kockázatoknak kitett személyek közösségét (veszélyközösség), matematikai és statisztikai eszközökkel felméri a biztosítható kockázatokat, megállapítja és beszedi a kötelezettségvállalás ellenértékét (díját), meghatározott tartalékokat képez, a létrejött jogviszony alapján a kockázatot átvállalja és teljesíti a szolgáltatásokat, ideértve az üzletszerűen végzett járadékszolgáltatás nyújtására irányuló tevékenységet is, függetlenül attól, hogy a kötelezettségvállalás ellenértéke meghatározott pénz fizetése (díj) vagy egyéb ellenszolgáltatás formájában valósul meg.

A Bit. 41. § (1) bekezdése rögzíti, hogy biztosítási, viszontbiztosítási tevékenység és a biztosítási, viszontbiztosítási tevékenységgel közvetlenül összefüggő tevékenység Magyarország területén az MNB, vagy - határon átnyúló szolgáltatás keretében vagy fióktelep útján végzett tevékenység esetében - a székhely szerinti tagállam felügyeleti hatósága által kiadott engedéllyel végezhető.

A Bit. 237. § (1) bekezdés b) pontjának megfelelően az MNB engedélye szükséges a biztosítási vagy viszontbiztosítási tevékenység, a biztosítási vagy viszontbiztosítási tevékenységgel közvetlenül összefüggő tevékenység megkezdéséhez.

A Ptk. 6:439. § (1) bekezdése értelmében a biztosítási szerződés alapján a biztosító köteles a szerződésben meghatározott kockázatra fedezetet nyújtani, és a kockázatviselés kezdetét követően bekövetkező biztosítási esemény bekövetkezése esetén a szerződésben meghatározott szolgáltatást teljesíteni; a biztosítóval szerződő fél díj fizetésére köteles.

5. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

5.1. Amint az az MNB honlapján megtalálható részletes tájékoztatóban² is szerepel, az MNB-nek nincs hatásköre – többek között – termékek, üzleti megoldások, folyamatok jogi megfelelőségének előzetes, általános vizsgálatára. Állásfoglalás kiadására jellemzően jogszabályi rendelkezések értelmezése, illetve keretjellegű normatív rendelkezések tartalommal való feltöltése vonatkozásában kerül sor. Az MNB állásfoglalásában foglaltak így nem értelmezhetőek a Kérelmező által egyes részeiben vázolt üzleti koncepció jogszabályi megfelelőségére vonatkozó felügyeleti álláspontként, az MNB célja a – nem kötelező erejű – állásfoglalás kiadásával kapcsolatban az, hogy a Kérelmező annak ismeretében alakíthassa ki saját jogi álláspontját.

5.2. Míg a Bit. 4. § (1) bekezdés 11. pontja a biztosítási tevékenység fogalmát adja meg (tehát hogy milyen feltételek, körülmények fennállása esetén minősül valamely tevékenység – közjogi szempontból – biztosítási tevékenységnek), addig a Bit. 2. és 3. §-ai azokat a tevékenységeket határozza meg, amelyeket a jogalkotó nem minősít biztosítási tevékenységnek, ám ilyen rendelkezés hiányában e fogalom körébe tartozhatnának.

A Bit. kapcsolódó indokolása szerint annak „hatálya nem terjed ki több, a biztosításhoz hasonló elvek alapján működő, azzal szorosan összefüggő, illetve a biztosítási rendszerhez kapcsolódó tevékenységre”.

Bár a Bit. hatálya alól kivont tevékenységek felsorolásában meghatározott egyes tevékenységek – azok tartalmi elemeit vizsgálva – megfelelnek a Bit. 4. § (1) bekezdés 11. pontja szerinti biztosítási tevékenység fogalmának, ugyanakkor a tevékenységet végzők szervezeti jellegére, illetve a tevékenység speciális jellegére tekintettel nem volt indokolt a Bit. által szabályozott tevékenységek körébe vonni.

² <http://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/allasfoglalások/allasfoglalas-keressel-kapcsolatos-eljarások-es-elvek>

A Bit. hatálya alól kivont tevékenységként – a Bit. 2. § (1) bekezdés f) pontjában – szerepel azon szervezetek tevékenysége, amelyek kizárólag halál esetére vállalják szolgáltatás nyújtását, ha a szolgáltatás összege nem haladja meg az egy halálesetre jutó, helyben szokásos temetési költséget vagy a szolgáltatásokat természetben nyújtják. A fenti (a Bit. Nagykomentárja szerint „szűk körben működő, egyszerű szolgáltatású szervezet” által végzett) tevékenységet tehát a jogalkotó kifejezetten kivette a Bit. hatálya alól, „nem biztosítási” tevékenységnek minősítette, így arra a Bit. engedélyezési szabályai valóban nem alkalmazandóak.

A Bit. 2. § (1) bekezdés i) pontja szerinti azon szervezetek által végzett tevékenységek sem tartoznak a Bit. hatálya alá, amelyek célja, hogy szolgáltatásokat nyújtsanak az alkalmazottaknak vagy önálló vállalkozó személyeknek elhalálozás, túlélés vagy a tevékenységgel való felhagyás vagy annak korlátozása esetén, anélkül, hogy ezen szervezetek által nyújtott szolgáltatások tekintetében – a biztosítók esetében a biztosítási tevékenység végzésével kapcsolatban egyébként megkövetelt – teljes fedezet biztosított-e. A Bit. 2. § (1) bekezdés i) pontja szerinti tevékenység – annak fogalmi meghatározására és feltételeire figyelemmel – alapvetően a segélyezési tevékenység körébe sorolható. A segélyezési tevékenységek számos esetben a biztosítási tevékenységhez (akár a nyújtott szolgáltatás, akár a díjfizetés tekintetében) hasonló jellegzetességet mutathatnak, ugyanakkor a biztosítási tevékenység egyik fő fogalmi eleme, a meghatározott tartalék megképzésére vonatkozó kötelezettség hiányzik.

A fentiekre figyelemmel a Bit. hatálya alól kivett tevékenységek tekintetében előírt feltételek fennállása esetén a Kérelemben ismertett tevékenység keretében végzett szolgáltatásnyújtás nem minősül a Bit. alapján engedélyköteles tevékenységnek.

5.3. Az 5.2. pontban kifejtettekre figyelemmel a Kérelemben megjelölt szolgáltatásnyújtás – annak tartalma szerint – biztosítási tevékenységnek minősülhetne, ugyanakkor mindössze a jogalkotó erre irányuló szándéka alapján nem tartozik a Bit. hatálya alá.

A Kedvezményezett akarata szerinti időpontban igényelt, a haláleseti szolgáltatástól eltérő más (például jogi és pszichológiai tanácsadási) szolgáltatással történő kiegészítésének biztosítási tevékenységként történő értelmezésekor a kiegészítő szolgáltatást önmagában szükséges vizsgálni, amely során figyelemmel kell lenni a biztosítási szerződés Ptk-ban meghatározott fogalmára is.

A biztosítási szerződés fogalma kógens szabálynak tekintendő, így amennyiben a Ptk. 6:439. § (1) bekezdésében szereplő bármely kötelezettség (így a biztosító tekintetében a szerződésben meghatározott kockázatra fedezetnyújtás és a kockázatviselés kezdetét követően bekövetkező biztosítási esemény bekövetkezése esetén a szerződésben meghatározott szolgáltatás nyújtása, illetve a szerződő felet terhelő díjfizetési kötelezettség) hiányzik a megállapodásból, úgy az nem minősül biztosítási szerződésnek.

Amint arra a Ptk. Kommentár is utal, a biztosítási szerződés definíciójából következően a biztosító alapvetően rendelkezésre állásra köteles, tehát akkor is teljesít, ha nem következik be biztosítási esemény, és ténylegesen nem nyújt szolgáltatást. A biztosító nemcsak a biztosítási eseményhez kötötten nyújthat szolgáltatást, hanem a kockázat fedezését kármegelőzési mellékszolgáltatásokkal is elősegítheti. Tekintettel ugyanakkor arra, hogy a Ptk. 6:439. § (1) bekezdésében szereplő megfogalmazás alapján a biztosítót terhelő két kötelezettség között konjunktív kapcsolat áll fenn, a lehetséges kockázatfedezeti formák egyikének szükségszerűen a biztosítási esemény bekövetkezésének esetére szóló, a szerződésben meghatározott szolgáltatás teljesítésének kell lennie.

A fentiek alapján, amennyiben a szolgáltatás teljesítésére vonatkozó kötelezettség teljes mértékben független a biztosítási esemény bekövetkezésétől, úgy az erre irányuló szerződés nem minősül biztosítási szerződésnek, valamint az ezen a szerződésen alapuló kötelezettségvállalás sem tekinthető biztosítási tevékenységnek.

5.4. A Kérelemben kifejtettek alapján az ügyféllel kötött szolgáltatási szerződésnek a Kedvezményezett hozzátartozóira való kiterjesztése révén a hozzátartozóknak nyújtott kegyeleti szolgáltatás szintén nem engedélyköteles tevékenység.

A Bit. 2. § (1) bekezdés f) pontja szerint a törvény hatálya alól kivett tevékenység esetében valóban nem határozza meg a szolgáltatást igénybe vevők személyét, illetve nem tartalmaz olyan kizáró vagy korlátozó rendelkezést, amely alapján – a szerződő fél által megkötött szerződés alapján – közeli hozzátartozó részére ne lehetne a halál esetére vonatkozó szolgáltatást teljesíteni. A Bit. hatálya alóli fenti kivételszabály mindössze a szervezetek tevékenysége és az általuk nyújtott szolgáltatás tekintetében tartalmaz feltételeket.

* * *

Felhívom figyelmét arra, hogy az MNB – a honlapján megtalálható részletes tájékoztatóval³ összhangban – kizárólag konkrét jogkérdésben foglal állást, a felügyelt intézmények tevékenységét, szabályzatai, alkalmazott gyakorlatai jogszabályi megfelelését folyamatos felügyelés keretében, helyszíni vagy helyszínen kívüli vizsgálatok során ellenőrzi. Az MNB véleményét kizárólag a Kérelmező által rendelkezésre bocsátott információk alapján alakította ki, a jelen állásfoglalásban foglalt egyedi jogértelmezés kizárólag a Kérelmező által előadott tényállásra vonatkozik. Az MNB véleménye nem tekinthető kötelező erejű állásfoglalásnak, más hatóságra, illetve a bíróságra nézve nincs kötelező tartalma. A jelen állásfoglalás kizárólag a Kérelmező tájékoztatása céljából készült, a benne foglaltak egyéb célok érdekében, továbbá harmadik személyekkel szemben nem használhatóak fel, illetve jogvita eldöntésére nem alkalmazhatóak.

Tisztelettel:

Dr. Windisch László

ELEKTRONIKUSAN ALÁÍRT IRAT

³ „Állásfoglalás kéressel kapcsolatos eljárások és elvek” (<http://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/allasfoglalasok/allasfoglalas-keressel-kapcsolatos-eljarasok-es-elvek>)